

0-1b
1b

Riddles, folktales and some items
of custom (Pietersburg Sotho).

K34/26

1/6

Thai mokxabyana o letetše nama. (Sefu)

Thai bana ba mmakuku ba ile ka diala felele. (Makêkê)

Thai ka hlakana le Baasa ka re ngwathêlê borôthô a ngala
(Ke Khunkhwana xe e ngala bolskô lya kxomo wa re xo e kxoma ya
bo tloxêla)

Thai pudi ešú ka ntlê ke e tala ka xare ke e thšweu. (Motolo)

Thai sexwana se a lale (sešexo)

Thai Ka ya Bopedi ke êtêšša lekhwênôngwênê ka boya ke êtêšša
lekhwênôngwênê. (Ke moriti wa motho)

Thai sexxexwa sa mpe e tala. (thšilo ya letsoko)

Thai menyaba le menyaba (maolo a lesokolodi)

Thai pula e a na nna malope ke eme. (moušši)

Thai kxomo tša Maburu tša namêla thaba (Mamampane xoba Kxaudi)

2 Thai kxomo ešú ya tsêna bodibeng ka sala ke e swere ka mosela.
(Ke lefehlo xe le le ka pitseng)

Thai tša nwa Lehloba melo ya boya e le e mešweu. (Lefehlo le
leho xe di boya ka pitseng)

Thai xe e sale xosasa ke sepela ka a mane, mosexare ka a mabedi,
mathapama ka a mararo. (Ke xe ngwana a abula mme a re xo xola a
sepela ka a mabedi;;xe e tšofala a sepela ka mokôkôtlô)

Thai o nkxata ke xo llêla (matlokela)

Thai pudi ya xesu e tlemetšwe serapeng (Ke lerotse)

Thai sediba se se sa phsexo (ke marê)

Thai sediba sa maxaru-xaru. (nko ya Kxomo)

Thai dipônê mosexare bošexo di a tima (Ke mahlô)

Thai nokeng ke ile ke lla ka boya ke humotšê (Ke Kxapa)

Thai namane ya tate e axeletšwe ka dikota tse thsweu (leleme)

3 Thai kota e thšweu molapona. (Mokxošši)

Thai thšwanthsahla ka nthša methotse ke anêxa. (dithôtsê)

Thai Sebaniki yešú ya lebelô)motor car)

Thai kxokolo kxokolo meutlweng. (bosepa)

Thai ka hlakana le koko a mphuthêla ka mokxopha (seriti)

Thai sa ntika sa nthe pô. (lexora)

Thai nthšeke-thšeke le nthšeke-thšeke ba baka sixpence (Ke mênô xe a boka baxôbê)

Thai kathlaba kxomo yaka ka hwetsa mexwapa ka teng (namune)

Thai ka ema mmotong molele ka cloša kxwahla (mokxoši)

Thai Miss o a roxana baas o homotše (sefepi)

Thai mosehla mmamadi ka fase re nwa meetse (Kxomo)

Thai a lokeletše ma nong a tseba mo pitsi e hwileng xôna. (Ke xe batho ba ya byalweng)

Thai bana ba mmankuku se akomêla bodiba (dinthši)

4 Thai ka re ke a xata sa nthaxa. meetse

Thai More mohwebedi. Lekxowa

Thai thabana tša Madutuleng ditlokwane.

Thai mosadi wa sephuphane (ditloo)

Thai xedima le mpekepeke se sita banna xo phefa (tlala)

Thai sebekelong (meetse)

Thai mpya kxotho madula ka xo ferexana lebya.

Thai maruputlô a pholo e ntlso. (Madulo a lehlikhili)

Thai ka lema thšemo e thšweu mabêlê a ba a maso. Dipalô tša ka pukung

Thai Matsobane e mosese o fofa a tinkêtše (Sekero)

Thai setšwa xodimo se a ekxethêla (lefsike)

Thai koko so ka mo leweng o myêkxe mahlwana (motlo xe a dutše ka mušing)

Thai modulu moenywa dikala ka fase o se bometse mohlehlwa.

5 Nônnwanê.

Basetsana ba ile ba tloxa ba ya tsokung. E rile xe ba sa le tseleng, ba sobêlêlwa ke letšatši. Eitše xe ba sa le kxekanexong ba bôna mollô o tuka kxolenyana le bôna. Mokxadi a re xo bôna! "A re yeng kua re yo phirimalêlwa ka xobane letšatši sile le sobetše", ba ka kwana xodimo xa taba yeo.

Xe ba fibla ba hwetša monna wa meno a e reng ke ya tau a ripêlêla leoto la motho. "Mme o ile xe a ba bôna a thaba kudu a re: "Ke mahlatse, ke mahlôxônôlô fêêla. Ke tla ja ke dutše ke sa thswenywe ke selô. Nka se sa ya xo tsoma ka xobane dijô di tlile ka xêê.

Kojimu a amoxêla basetsana bao ka lapeng la xaxwe a re: "Ke nna kajimu bana baka le se boifeng, xa ke bolae basetsana, ke bolaya banna ba xo utswa fêêla.

6 Erile xe letšatši le thlaba, kajimu a swara Mokxatšana ka molala a mo xoxêla ntlê, a re: "Yo ke mothepa wa makhura-khura, ke se botlo-sa-dibotlo-botlo, ke namane ya mabala-bala". Basetsana ba bôna Rajimu a mo ripa molala, a mo ripêlêla ka pitšeng. Ba bôna a mo apeya ka nkxô a rutla lexora a bešêtša nama, a dutše a re: Ke mothepa wa makhura-Khura, ke sebotlo-sa-dibotlo-botlo. Bya sa a swara ka o tee a bolaya bya sa a swara ka o tee a bolaya, xo fihlêla xo sala Tšêlar-

E rile mohla xo swanetše xore Tšêlana a bolawê, mmaxo Rajimu a tšwêlêla. "Rajimu ngwanaka, Nama e kae?" Xwa r'yalo mokxekulwana wa menini e mesweu le mêênô a xo rôtôla. "Ši mma, o tla sala o e bolaya.

Rajimu a tšiya dithôka tša xaxwe a tswa a yo tsoma.

7 "Tšêlane ngwana-ngwanaka tla ke xo beole leêtsê." Thše ke lebeoleng pele koko le tla mpeola kamoraxô mola le bôna laka leêtse xore le swanthseng nalô. Iiši! Ke tla re mola ke mmeola ka mo sêxa ka mphaka.

"Mpeole ngwanangwanaka" Tsêlane a swara mmaxo Rajimu a re molala ka mphaka ripu! Kxe-kxe-kxe! tuu a mo ripêlêla a mo apea ka pitša. "Nna ke tla dira byang? Rajimu xe a boya fa o tla mpolaya; Ke tla dira maano" Tšelana a tšola aitšwarô tša xaxwê a apara tša mmaxo Rajimu.

Eitše a sa tšo fetša xo apara ke xe a ekwa Rajimu a thlaba mokxoši a re: "I- u! I- u! o ya boya modiša na-wa-Maleatlalana.

Tšelane xe a ikwa fao a dula fase ka byalo ka mmaxo Rajimu. Rajimu a tsêna. "Mma, mma!" "E" "nka o dutše o ile hloxohloxo" Ke bolailwe ke Tšelana ke rile xe ke re ke ya mmolaya a nthaxa mpe ka beya ka hunaxana ka teng fêêla ka beya ka mo kxôna. 8 Suuwe ka mo pitseng "Mošwane -wa -mmaxe ke mohlapye le bose xa a bose".

Kamoswana Rajimu a tloxa a yo tsoma le dimpya tsa xaxwe tša mosala moraxô.

E rile a sa tloxile, Išelane a tšeya dipheeta le makxabe le moropana wa mmako Rajimu a tloxa. Mme a re xo sela noka, a thôma xo letša moropa a re: Titingtiting Rajimu xa ja mmaxe; a ke Tselane Tšela mmatsela xa ja mmaxe -

Rajimu xe a ikwa taba ya xore o lle mmaxe a thôma xo lla a re: jo ka ja mma jo! jo ka ja mma jo! Xe a r'yalo Ke xe a kitima ka moraxo Tšelana. Tšelana a thšaba a fadile Rajimu a se ke a mo swara e rile xe a fihla nokeng, Rajimu a hwetša e tletse wa xofalala; fêêla Tšelana yêna o be a šetše a thsetše Xe Rajimu a bôna Tšelana a lo Ka moše o la, a fofêla ka nokeng xo tee le dimpya tša xaxwe; ya ba xo hwêla ka xôna.

Tšelana yêna a tloxa a ya xu xabô a le byalo ka lehlakano; xe a fihlile Kxosi ya mo thlabêla Kxomo.

Si-tši-we tša mosala wa senipa.

9

Nōnnwanê

Meetse a sa lleng sexwaxwa.

Kxalê-kxalê monna e mongwê wa basadi ba bantsi a ile a re xo mmamohloiwana wa basadi be xaxe tšia sexô o yo nxxêla meetse a sa lleng sexwaxwa, xapê o tsebe xobane meetse ka moka a a lleng sexwaxwa ke a a tseba. Wa re wa nxxêla ôna ke tla xo bolaya.

Mosadi wa batho ka xo thšaba xo bolawa a apeya dikôkôrô a tšama a xoeletša le madiba a re: "Ke nyaka meetse a sa lleng sexwaxwa. Sexwaxwa xe se le xôna sa re Xwa. Ke moka a feta. A fetša kxwedi a nyaka meetse a sa lleng sexwaxwa, ya bobedi ya boraro ya bone ya bohano a sa a bone.

E rile mola a lapile a bile a hloboxile a re "A-i! mo e sebexo lehu ke kae? Ke tla boêla xaê xore a mpolaye Ke ikhutše,

Xe a fihla sedibeng se sengwê a bôna muši o thunya a re: Ke nyake meetse a sa lleng sexwaxwa a kwa xo rile tuu a tsenthša leoto la xaxwe 'mme a makatšwa ke xa fiša. Ar A re; a xa!

10

Ke ithotše kxwara ya mmamongau a thsephula ~~mm~~ meetse a le ke sexô a boêla xaê. Eitše xe a sa le kxolê a bôna motse e le

o moso ka moka xo sena ntlo e bônalang.

O rile mohla a tloxang, manaba a swahlêla motso a thopa basedi a boleye banne ka moka.

Šitš'iwe tsa nosela wa seripa.

11 Motswetši.

Sesothong sa xešu xe motho a be a le kxaufsi le xo bëlêxa, monna wa xaxwe o be a roka mongatse wa dipela o moxolo xapê o be a ya letsokung, xe e le thšiwana, xe a be a na le mmaxê o be a roma mmaxe xore a yo nyaka letsoku.

Mohla ba reng ke motswetši bakxekolo ba be ba šila letsoku le lentši, "Mme Sedibêlô sa makhura se nyekiwa ka pela. Xe se bonetše, motšwetši a tlotswa mmele ka moka, xo re a šale a re hwibii .

Ngwana yêna mola a bang xôna o tlôtšwa ka makhuru a lôkêlwa ka mola mongatseng xo re a ruthêlê.

Ngwana xe a be a fapoxile, o be sa olwe ka mahlare, o be a olwa ka diatla, xapê xe a be a ke fapoxêla diropeng tša mmaxe, o be a hlakolwe, mmaxe o be a thsikitlêla mafapoxa a le diropeng. Taba yeo e be e dirwa xo fihlêlê ngwana a thušwa. Ke xôna mo mmaxe a xo kxôna a mo hlakola ka mahlare a mosêhla.

12

Xo ilulla xo tsênêla Dithôtšê Nakong ya selemo xe motho e le moimana xa a swanêla xo tsêna ka thšemong mo xo baxo le dithotse Xe a ka tsêna pele xa xe a sešu a di ilulla dithôtse di anywa di bodiša xoba tša hwa.

Motho wa moimana xore dithotše di se mo thšabê, o swanetše xo di alafa pele. Moimana o tla hlapoloxêla ka pitšaneng mola a tsoxa mme a rwala mohlapolxô mola a e ya mašemong.

X e a fihlile thšemong, o nthša mabu a thšemo, a thepêla mohlapolaso a thšela meetse a se nene xore a seke a tlapolla mohlapoloxo. Kamoraxô Moimana o tšeya leraxa lela a êta a xaša dithotše le thšemo ye. Xe a ka hlaetša leraxa, O thšela meetse ka mola pitšaneng a tšama a xaša xo fihlêla e hlakentša thšemo ka moka.

Xe a feditšše xo dira byalo o ya xaê, tšatši leo xa hlwe a lema xoba a ikxa morôxô. Ke xore xo tloxa fao marotse le maraka le maxapu di tla enywa ka bontši.

13

Xe pula e ena.

Bekxalabyê ba xešu xe pula e ena ba dula fase ba dxêra medi ya bôna, wa bôna ba tšiya nakana ba tswêla ntlê ba letša. Ka xo nyalo ba re ke mo pula e tla xo na kudu kudu. Xapê ba ne nakana e thibêla sefakô. O tla bôna le lerumô le tloditšwe ka pheku e khwibidu le seamešitsšu e kxaufsi xe molomo.

Lerumô lôna ke la xo raka tladi xore e se tsênê motseng. Xapê xe motho wa xo fofa tladi a ka thšoxa a wêla fase o be a bolawa ka lerumô leo.

Molaô wa lerumô leo o be o sepela le tsaka. Xe motho a rile ke bêtha motho ka tladi a wa fase a swarêxa o be e thlabya ka lerumô mme a rêngwa ka selêpê.

END. S. 408